

OSAAMISEN ENNAKOINTIFOORUMIN SKENAARIOT (KAUSI 2017 - 2020)

Ennakoinnin perusprosessin alkuvaiheessa luotiin skenaariopohjat jatkotyön perustaksi. Tarkastelussa ajatukset suunnattiin vuoteen 2035.

Skenaarioprosessin alkuvaiheessa käsittelyssä oli neljä skenaariopohjaa, mutta lopulta päädyttiin käyttämään kahta vaihtoehtoista tulevaisuuskuvaa erilaisten kehityspolkujen työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden vaihteluvälin arvioimiseksi.

Ennakointiprosessiin valikoitui kaksi pääskenaariota: Turboahdettu skenaario ja Kaupunkiegologinen skenaario.

SKENAARIOLUONNOSTEN PESTE-LUONNEHDINNAT

TURBOAHDETTU SUOMI	KAUPUNKIEGOLOGINEN SUOMI
Integraatio-Suomi	Alueiden Suomi
Uusliberalistinen markkinatalous	Alusta- ja jakamistalous
Perustulo	Sosiaalinen rotaatio
Tekno: Automaatio ja robotisaatio	Tekno: Ihminen + kone
Ekokriiseistä hyötyminen	Ekologiset ongelmat tehty ratkaistaviksi
Arvo: Liberalismi (kilpailu ensin)	Arvo: Edistysusko (paras ensi)

PESTE-LUONNEHDINTOJEN perusteella skenaarioita voidaan lyhyesti luonnehtia seuraavalla tavalla:

Turboahdettu Suomi on kasvua korostava skenaario, jossa tulokset, kilpailukyky ja tuottavuus ovat keskiössä. Kyseessä on ”Business as Usual” -skenaario, jonka perustana on nykytilasta lähtevä kehityskulku. Siihen sisältyy kuitenkin proaktiivisuutta, joka heijastuu vahvana kasvuajatteluna.

Turboahdetussa Suomessa tukeudutaan vahvaan Euroopan unioniin, joka turvaa pienen maan edut maailmanmarkkinoilla. Talousajattelua leimaa uusliberalistinen perusvire, johon sisältyy myös perustuloajattelu sosiaalisen liikkuvuuden mahdollistajana. Teknologinen ajattelu nojaa vahvaan näkemykseen digitalisaation ja robotisaation etenemisestä. Suhtautumisessa ekokriiseihin sisältyy ajatus siitä, että niiden kautta avautuu mahdollisuuksia. Arvoperustaa määrittää liberalismi, jossa painottuu kilpailua korostava ajattelu.

Kaupunkiegologinen Suomi on vahva muutosskenaario toisin kuin Turboahdettu Suomi skenaario, jossa pitäydytään pitkälti nykyisissä tavoissa ja valinnoissa. Kaupunkiegologisessa Suomessa on ratkaisulähtöistä ja proaktiivista otetta. Uutta teknologiaa kehitetään ja otetaan käyttöön laajalla rintamalla. Teknologinen ajattelu lähtee ihmisen ja koneen vuorovaikutuksesta, ja päätöksentekoa

hallitaan tiedolla. Taloudessa nojataan alusta- ja jakamistalouteen, joka koetaan eettisesti ja ekologisesti kestäväksi ratkaisuksi. Kaupunkiegeologisessa Suomessa poliittinen ajattelu korostaa alueiden ja kaupunkien roolia. Lähidemokratian rooli kasvaa, ja yksilöön perustuva egoismi korvautuu yhteisöegoismilla. Samalla alueiden väliset erot kasvavat. Toisaalta taloudellisen kasvun sijaan alueet tavoittelevat muita laadullisesti merkityksellisiä asioita, kuten onnellisuutta tai ekologisesti kestävämpää elämäntapaa. Sosiaalisen tasapainon sijaan tavoitellaan sosiaalista rotaatiota. Ekologista ajattelua leimaa pragmaattinen ja ratkaisukeskeinen ajattelu, jonka kautta on opittu torjumaan ja hallitsemaan ympäristökatastrofeja. Arvoperusta nojaa edistysuskoon.

Ennakointiaineistojen tarkastelu tapahtui pääasiallisesti turboahdetun skenaarion mukaan, mutta tulevaisuuskuvien vaihteluvälin aikaansaamiseksi hyödynnettiin myös kaupunkiegeologista skenaariota.

Kaikille yhdeksää eri alaa edustavalle ennakointiryhmälle muodostettiin näistä taustaskenaarioista omat ryhmäkohtaiset skenaarionsa.

Lähdetieto:

Leveälähti, S., Nieminen J., Nyyssölä, K., Suominen V., Kotipelto, S. (toim.) (2019)
Osaamisrakenne 2035. Raportit ja selvitykset 2019:14. Opetushallitus.

<https://www.oph.fi/fi/palvelut/tietopalvelut/ennakointi/ennakointituloksia>